

## KONFERENCE

# Inspiration til arbejdet med udvikling af inkluderende læringsmiljøer og et differentieret forældresamarbejde

Den styrkede pædagogiske læreplan er det nationale grundlag for pædagogisk arbejde i dagtilbud. På denne konference bliver I inspireret i arbejdet med at omsætte den styrkede pædagogiske læreplan i praksis.

Otte kommuner og en række dagtilbud har som del af et forsknings- og udviklingsprojekt arbejdet med at omsætte viden fra forskningen til lokal praksisudvikling med afsæt i temaerne; et differentieret forældresamarbejde og inkluderende læringsmiljøer.



På konferencen kan I høre, hvordan de otte kommuner har udviklet differentieret forældresamarbejde og inkluderende læringsmiljøer i deres dagtilbud til gavn for børns læring, udvikling, trivsel og dannelse. Inspirationen fra de deltagende kommuners udvikling af pædagogisk praksis understøttes af to oplæg fra pædagogiske forskere, der bidrager med deres perspektiver på arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan.

Bemærk at programmet ikke er helt det samme i hhv. Aarhus og København.

Inspirationskataloger, film og redskaber kan ses på [emu.dk](http://emu.dk).



UNDERVISNINGSMINISTERIET  
STYRELSEN FOR  
UNDERVISNING OG KVALITET

LÆRINGSKONSULENTERNE



Børne- og  
Socialministeriet

### Målgruppe:

Pædagogisk personale, pædagogiske ledere, konsulenter og pædagogiske chefer, som arbejder med at udvikle pædagogisk praksis i dagtilbud.

København den 1. november

kl. 9.30-16

Københavns Professionshøjskole -  
Campus Carlsberg

Humletorvet 3,  
1799 København

Tilmelding: <http://www.tilmeld.dk/styrketfokuskonference2018/konference.html>

Pris: 300 kr. pr. deltager



Gør tanke til handling  
VIA University College



KØBENHAVNS  
PROFESSIONS  
HØJSKOLE **XP**

**RAMBOLL**

# PROGRAM

- 9.30 – 10.00: **Ankomst og morgenkaffe**
- 10.00 – 10.15: **Velkomst v. Børne- og Socialministeriet og Undervisningsministeriet**
- 10.15 – 10.45: **Hvordan kan man arbejde med en vidensinformeret udvikling af pædagogisk praksis? – Inspiration fra praksis og centrale læringspunkter**  
*Rambøll, VIA og Københavns Professionshøjskole*  
I forsknings- og udviklingsprojektet har der været et særligt fokus på at udvikle veje til, hvordan man konkret kan arbejde med at omsætte viden fra forskning til praksis. Evalueringen af projektet peger på en række erfaringer med, hvordan indkredsede kernelementer i forskningen kan informere det pædagogiske personales faglige dømmekraft samtidig med, at arbejdet kontinuerligt tager afsæt i lokale behov og muligheder. Hvad er vigtige opmærksomhedspunkter, når begge hensyn skal balanceres og hvad kan vi bruge erfaringerne til i det videre arbejde med at udvikle pædagogisk praksis?
- 10.45 – 11.45: **Læringsmiljø og læringssyn**  
*Stig Broström, professor mso, Professor emeritus, Aarhus Universitet*
- 12.00 – 13.00: **Shareshops- runde 1**  
Ved tilmeldingen vælger I en shareshop.  
Se beskrivelse af hver shareshop under programmet.  
Konsulenter fra VIA, Københavns Professionshøjskole og Rambøll faciliterer de forskellige shareshops.
- 13.00 – 13.45: **Frokost**
- 13.45 – 14.45: **Shareshops – runde 2**  
Ved tilmeldingen vælger I en shareshop.  
Se beskrivelse af hver shareshop under programmet.  
Konsulenter fra VIA, Københavns Professionshøjskole og Rambøll faciliterer de forskellige shareshops.
- 15.00 – 15.45: **Kvalitet i dagtilbud**  
*V. Martin Bayer, ph.d., viceinstitutchef på Institut for Pædagoguddannelse på Københavns Professionshøjskole.*
- 15.45 – 16.00: **Afslutning og farvel v. Børne- og Socialministeriet og Undervisningsministeriet**

Forsknings- og udviklingsprojektet er igangsat af Undervisningsministeriet i samarbejde med Børne- og Socialministeriet og otte kommuner. Projektet løb fra maj 2017 til august 2018. Projektet er understøttet af forskere og konsulenter fra Rambøll Management Consulting, Det Nationale Center for Skoleforskning, VIA University College og Københavns Professionshøjskole i tæt samarbejde med de deltagende kommunale forvaltninger og dagtilbud.

## OPLÆG V/ STIG BROSTRÖM OM "LÆRINGSMILJØ OG LÆRINGSSYN"

*Professor mso, professor emeritus, Aarhus Universitet*

Den styrkede pædagogiske læreplan fordrer, at praktikerne har "pædagogisk didaktiske overvejelser omkring et læringsmiljø". Begrebet læringsmiljø har på kort tid opnået heltestatus. Men hvordan kan det forstås teoretisk og praktisk? I oplægget indkredses en mulig forståelse, nemlig at læringsmiljøet manifesterer sig gennem de fysiske omgivelser, gennem relationer og samspil, gennem det pædagogiske indhold og lege og aktiviteter. Det vil blive beskrevet under fire overskrifter: Det fysiske, didaktiske, æstetiske og mentale læringsmiljø og med indfletning af et dynamisk læringsyn.

## OPLÆG V/ MARTIN BAYER OM "KVALITET I DAGTILBUD"

*Ph.d. viceinstitutchef på Institut for Pædagoguddannelse på Københavns Professionshøjskole.*

Kvalitet i dagtilbud er afgørende for børns trivsel, læring og udvikling. Arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan spiller en central rolle for at opnå kvalitet. Samtidig ved vi, at det pædagogiske personales kompetencer udgør den væsentligste enkelt faktor for at opnå kvalitet og sikre vidensgrundlaget i dagtilbud. Hvordan kan vi styrke det pædagogiske personales læring og professionelle udvikling? Hvordan skal det pædagogiske personale håndtere en større anvendelse af praksisnær forskning og samtidig "være sig selv", som mange pædagoger peger på er en forudsætning for børnenes og deres egen trivsel, læring og udvikling.

## BESKRIVELSE AF SHARESHOPS

I de fire shreshops kan I høre kommuner fortælle om udvikling af lokale indsatser og erfaringer fra deres arbejde med henholdsvis at styrke et differentieret forældresamarbejde og udviklingen af et inkluderende læringsmiljø. Derudover vil konsulenter fra Rambøll, Københavns Professionshøjskole og VIA UC fortælle om, hvordan kommunerne konkret har arbejdet med at omsætte viden fra forskningen til lokal praksisudvikling.

I alle fire shreshops vil der være mulighed for dialog med konsulenterne og kommunerne om jeres videre arbejde med en styrket læreplan med fokus på henholdsvis et differentieret forældresamarbejde og et inkluderende læringsmiljø i jeres institutioner og kommuner.

## SHARESHOP 1: STYRK DIFFERENTIERET FORÆLDRESAMARBEJDE OM BØRNS LÆRING Gennem den daglige dialog og forældresamtaler

I denne shreshop kan I få inspiration til arbejdet med at styrke et differentieret forældresamarbejde både gennem den daglige dialog og i forældresamtalerne. Uanset om det er den daglige dialog eller forældresamtalerne er det af stor betydning, at forældrene gives plads og rum for at dele deres viden om deres barn med det pædagogiske personale.

*Forskningen peger på, at dagtilbud har en væsentlig rolle at spille i at understøtte forældrenes samspil med deres børn. Det pædagogiske personales møde med forældrene skal være gensidigt, anerkendende og motiverende for de forældre, der har behov for støtte i deres forældreskab.*

I shreshoppen kan I høre repræsentanter fra København og Assens kommuner fortælle om udviklingen af lokale indsatser og erfaringer fra deres arbejde med at styrke et differentieret forældresamarbejde.

**Københavns Kommune** har arbejdet med at gennemføre planlagte samtaler med forældre til børn i udsatte positioner ud fra fælles principper om en gensidig dialog, hvor forældrenes perspektiver inddrages.

**Assens Kommune** har arbejdet med systematisk at undersøge, hvordan der i hverdagsituationer opstår dialog med alle forældre, der handler om børnenes læring.

## SHARESHOP 2: STYRK FORÆLDRESAMARBEJDET Gennem ANERKENDEnde OG RESPEKTFULDE DIALOGER MED INDDRAGELSE AF FORÆLDRENEs PERSPEKTIV

I denne shreshop kan I få inspiration til arbejdet med at styrke dialogen mellem forældre og dagtilbud. En tæt og tillidsfuld kommunikation mellem forældre og dagtilbud er væsentlig for at opbygge et godt samarbejde om børnenes trivsel, udvikling, dannelse og læring.

*Forskningen peger på, at dialogen mellem dagtilbud og forældre styrkes, når den bygger på anerkendende og respektfulde relationer, og når den gensidige dialog sikrer inddragelse af forældrenes perspektiv. Det giver det pædagogiske personale indblik i barnet og familiens liv til gavn for det pædagogiske arbejde i dagtilbuddet.*

I shreshoppen kan I høre repræsentanter fra Holstebro og Aalborg kommuner fortælle om udviklingen af lokale indsatser og erfaringer fra deres arbejde med at styrke et differentieret forældresamarbejde.

**Holstebro Kommune** har gennem rutinesange samarbejdet med forældrene om gode pædagogiske rutiner og samtidig udviklet samarbejdet med forældrene gennem kollegabaseret observation og feedback.

**Aalborg Kommune** har arbejdet med systematisk at udvikle samarbejdet og dialogen med forældrene i et helt dagtilbud med "mødet" mellem forældre og personale som omdrejningspunktet.

## SHARESHOP 3: STYRK UDVIKLINGEN AF INKLUDERENDE PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØER Gennem BØRNS LEG OG FAGLIG REFLEKSION

I denne shreshop kan I få inspiration til arbejdet med udvikling af inkluderende læringsmiljøer som grundlag for den pædagogiske praksis og for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

*Forskningen peger på, at det er væsentligt at være opmærksom på, at børns læring, trivsel, udvikling og dannelse finder sted hele tiden og forudsætter mulighed for gentagelse, kontinuitet og tid til fordybelse. Det er også væsentligt løbende og systematisk at følge op på, om læringsmiljøerne giver børnene forudsætninger for den læring, udvikling, trivsel og dannelse som finder sted i den pædagogiske praksis.*

I shreshoppen kan I høre repræsentanter fra Roskilde og Odsherred kommuner fortælle om udviklingen af lokale indsatser og erfaringer fra deres arbejde med at styrke inkluderende læringsmiljøer.

**Roskilde Kommune** har arbejdet med, hvordan det pædagogiske personale kan arbejde systematisk og reflekteret med den voksnes rolle i – og omkring – børnenes leg.

**Odsherred Kommune** har fokuseret på systematik i arbejdet med læring og faglig refleksion, med læring hele dagen som omdrejningspunkt.

Begge kommuner har blandt andet arbejdet med video som dokumentationsform i udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer.

## SHARESHOP 4: STYRK UDVIKLINGEN AF INKLUDERENDE PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØER Gennem fokus på kvalitet i relationer og organisering af pædagogisk praksis

I denne shareshop kan I få inspiration til arbejdet med inkluderende læringsmiljøer med fokus på arbejdet med kvalitet i relationer og organisering i den pædagogiske praksis.

*Forskningen peger på, at det er væsentligt at være optaget af børns initiativer og interesser i udviklingen af de pædagogiske læringsmiljøer. De pædagogiske læringsmiljøer er både de relationer børnene indgår i og forskellige måder at organisere den pædagogiske praksis på. Og både relationer og organisering får betydning for børnenes mulighed for at vise initiativ og interesse.*

I shareshoppen kan I høre repræsentanter fra Randers og Herning kommuner fortælle om udviklingen af lokale indsatser og erfaringer fra deres arbejde med at styrke et inkluderende læringsmiljø.

**Herning Kommune** har arbejdet med at planlægge og evaluere pædagogiske forløb i små grupper med særligt fokus på alle børns deltagelsesmuligheder i børnefællesskabet

**Randers Kommune** har arbejdet med at udvikle pædagogiske læringsmiljøer i tidsrummet kl. 11-17 og med et særligt fokus på en vekslen mellem børne- og vokseninitierede aktiviteter.